

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. XXIII. De Delictis puerorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

non solum prædicti excessus remanerent incorre-
 ti, verum etiam peiora prioribus committere
 non vereretur. Unde Papa mandat quibusdam,
 ut si de huiusmodi collusione, & corruptione
 constiterit, ex integro super prioribus excessibus,
 & alijs, alioquin super novis tantum inquirent,
 quæ viderint inquirenda.

V. Ex quo patet, quod licet aliàs legitimè ab-
 solutus à criminibus, de quibus accusatus, vel in-
 quisitus fuit, non debeat amplius super iisdem accusari,
 vel contra eum inquiri, c. De his 6. & c. Licet 14. de
 accusat. quia crimina semel dimissa iterum in ultio-
 nem venire non debent, c. Si illic 29. caus. 23. q. 4. c.
 ult. dist. 4. de penit. Gl. fin. hinc id tamen fallit, si quis
 per collusionem fuerit absolutus, nam sententia lata
 per collusionem non tollit facultatem iterum accu-
 sandi, & inquirendi de illis criminibus in nova in-
 stantia, Abb. hinc. 3. & 4. Porro quæ pœnâ plecten-
 dus sit, qui colludit cum adversario in iudicio, præ-
 varicando, vel tergiversando, dictum est suprâ tit. 2.
 hoc libro, §. 1. n. 1.

VI. Quæritur tertio, quæ sit pœna Clerico-
 rum colludentium in causa beneficii? Resp. De
 hac agitur in c. Audivimus 3. h. t. Nam quia qui-
 dam Clerici interdum super beneficijs, quæ possi-
 dent, collusione factâ, se permittunt, & sustinent
 ab alijs molestari, & postea ut quæstioni, seu liti
 cedant, & iidem Clerici quietè possideant illa be-
 neficia, quia nomine transactionis (imaginarie,
 ac simulate, non veræ) solvunt illis, qui eos mole-
 stabant, ex ipsis beneficijs annuam pensionem, ut
 post mortem eorum (scilicet possidentium) in be-
 neficijs illis, super quibus est collusio facta, jus sibi
 valeant vendicare (scilicet illi actores, & mole-
 stantes, adeoque ut possint, post mortem eorum, in
 illis beneficijs succedere, & possessionem illorum in-
 trare) Pervenit hoc ad notitiam Papæ Alexandri
 III. qui mandavit Episcopo Diocesano, ut si quos
 Clericos suæ jurisdictionis per collusionem hu-
 jusmodi fraudem commississe, ipsi legitimè (eis-
 dem vocatis, & confessis, ac convictis, Hostiens. hic V.
 Legitimè) constiterit, eos (scilicet possidentes) be-
 neficijs illis, super quibus collusum est, non diffe-
 rat perpetuò spoliare, seu privare (ex officio suo
 etiam nemine petente, & contra eos agente, Hostiens.

hic V. Non differes.) quia satis indigne
 fraus, & dolus, quæ in præjudicium pen-
 sionis Episcopi & aliorum (nempe patronorum,
 pertinet præsentatio, vel etiam eorum, qui
 sentantur, vel quibus beneficia illa
 Hostiens. hic.) nituntur committere, in
 commodum, & damnum non redoundant
 huius decisionis patet ex textu, quia per
 sionem Clericorum sit præjudicium Episcopi
 cluditur enim ipsi via super ordinatione
 tione Ecclesiæ suæ: neque dolus imponi
 re debet, ne malitia illis sit lucrola, l. 1. de
 dolo: nec est æquum, quænam suam do-
 vare, l. Verum 63. §. Hoc quoque, ff. pro socio
 ex suo delicto meliorem suam conditionem
 potest, reg. juris 134. in fine, in ff. idemque
 collusionem volentes transferre beneficia
 modo illicito, propter dolum, & fraudem
 iisdem privandi sunt, & ut puniantur in
 deliquerunt, Gl. fin. hinc, & Abb. in fine.

VII. Ubi præterea notandum, quod
 etio illa facta à Clericis in casu cit. c. 3. ad
 one annua solvenda alijs ex beneficijs
 non valuisse, etiam si collusio non intervenit
 ex officio Judicis, ejusque auctoritate, ubi
 etio, seu compositio facta fuit, juxta c.
 21. de præbend. neque quod super beneficia
 rransactio, si collusio absit, colligi potest
 per argumentum à sensu contrario, cum in
 premissum contrarium in c. Super eo 7. de
 hic not. 1.

Notandum secundò, Episcopus, vel
 lis Prælatas Ecclesiæ potest super fraudibus
 imponere annuam pensionem, nam pen-
 positio hinc reprobat, quia facta fuit per
 nem, gesta autem per collusionem non tenet
 non iusto 3. ff. de collus. dereg. non tamen
 pensio vitam pensionarij, etiam cessante
 quamvis auctoritate Episcopi fuisse imposi-
 nec Episcopus potest etiam pro bono
 causa concordiz, ad extinguendas lites, im-
 imponere, quæ transseant ad successores in
 ut probatur ex cir. c. Nisi essent. Ego, hic
 fusè probat in cir. c. Nisi, lib. 3. tit. 1. n. 10
 de quo dictum suprâ lib. 3. tit. 12. n. 10.

T I T V L V S XXIII DE DELICTIS PUERORUM

I.

Crum est hæcenus de delictis, eorum-
 que pœnis, sed quia dubitari potest, an
 etiam pueri sint rei talium criminum,
 pœnisq; obnoxij, ideo hic Titulus anne-
 ctitur. Et imprimis quidem certum est,
 infantes, qui nondum septimum ætatis annum ex-
 cesserunt, excusari à delictis, eorumque pœnis, cum
 dolicapaces non sint, & quid agant, ignorent, l. Sed
 etsi §. 5. Sed etsi infans, ff. ad Leg. Aquil. l. Infans. 12. ff.
 ad Leg. Cornet. de sicar. ubi dicitur, quod infantem in-
 nocentia consilij tueretur, sive à pœna excusat. Idemq;
 dicendum de eo, qui est proximus infantia, seu ætati

septem annorum, aut non multum eos ex-
 cis arbitrio, Farinae, in praxi crimin. p. 3. q. 1.

II. Quæritur primò, an, & quomodo
 tur delicta puerorum? Resp. Pueri, sive
 nempe masculi à septimo anno usque ad 14.
 plerum, & feminae usque ad annum 12.
 puniuntur quidem, sed pœnâ mitiore, quæ
 zes, prout constat ex c. Pueri 1. h. t. ubi
 quod quidam volebant pueris, etiam gra-
 lis (id est, doli capacibus, Gl. hic & Hostiens.
 peccatum attribueretur, nisi post XIV. annos
 cipiunt pubescere (ante pubertatem enim
 sumitur de quoquam peccatum, nisi malitia

etatem, *Gl. hic V. Pubescere.*) Sed respondet Papa Gregorius IX. (ut habetur in plerisque manuscriptis, teste *Gl. marg. hic.*) quod istud merito creditur, si non essent alia peccata, nisi quæ membris genitalibus committuntur: sed furti, mendacii, perjurii non esse peccata, nemo affirmare audeat: quibus tamen puerilis ætas plena est: quamvis in pueris ea non ita puniendi sint, sicut in maioribus.

III. Notandum primò, omne delictum cadit in puerum, postquam est doli, & rationis capax, præter delictum carnis, quod in eo non præsumitur, *l. 1. Impubes, ff. Ad SC. Silanianum, Gl. fin. hic:* idèb- que nec minor XIV. annis potest accusari de adultèrio, *l. Si minor 36. ff. ad Leg. Jul. de adult. Hostiens. hic V. Membris genitalibus, & Abb. n. 2.*

Notandum secundò, puer, siue adhuc impubes, si pubertati proximus sit, seu doli capax, & delinquat, puniendus est, quamvis mitius, & minore pœnâ, quàm adultus, siue ætate maior, *cit. c. 1. h. t. Gl. pen. & ult. hic, & in c. 2. h. t. dicitur: Quod in pueris relinqui solet inultum, quod in aliis provecioris ætatis, humane leges dicunt seuerius corrigendum, ubi Gl. & Hostiens. V. Inultum, id ita exponunt, quòd delictum omnino sit inultum, quando pueri non sunt doli, seu rationis capaces: vel inultum, id est, non perfectè ultum, quando sunt pubertati proximi, seu doli capaces, quia tunc leuius puniendi sunt, ob iudicii imbecillitatem, seu immaturitatem, quæ peccatum leuius facit, & consequenter etiam ipsi pœna leuior imponi debet. Quamvis autem, secundum communem DD. opinionem, proximus pubertati dicitur, qui X. annum, & dimidium complevit, si mas sit, vel IX. annum, cum dimidio, si fœmina sit, ut tradit *Gl. communiter recepta in §. Sed quod diximus 10. V. Infantia proximus, Instit. de inutil. stipul.* verius tamen est, id arbitrio Iudicis determinandum relinqui, quâ ætate, ante XIV. annum, masculus, vel ante XII. annum, fœmina censenda sit esse pubertati proximus, vel proxima, cum contingat alios alijs citius rationis uti, & iudicio pollere, *Menoch. de arbit. Jud. libr. 2. casu 77. n. 44. & alij apud Farinac. cit. q. 92. n. 15.* quæ est hodie magis recepta sententia. Nec obstat, quòd in §. pen. *Instit. de obligat. quæ ex delicto &c.* dicitur: impuberem tum demum furti crimine obligati, si proximus pubertati sit: nam ibidem additur, & ob id intelligit se delinquere, ad eoque loquitur de eo, qui est doli capax, iudiciũque habet, & se delinquere intelligit: quomodo etiam intelligi debet, quòd dicitur in l. Impunitas 7. C. de pœnis, impunitas delicti propter ætatem non datur, nempe si doli capax sit, siue sentiat, in quibus deliquit, *Gothofr. ibidem lit. T. & X.**

IV. Porro non tantum impuberes, sed etiam puberes, si minores sint XXV. annis, mitius puniri, quàm pœnâ ordinariâ, arbitrio Iudicis, etiam in delictis gravibus, ut homicidio, Sodomia, & alijs, docet *Clarus §. fin. q. 60. n. 3. Menoch. de arbit. Jud. casu 329. n. 12. & seqq. Farinac. cit. q. 92. n. 41. & alij apud ipsũ: idque colligitur ex l. Auxilium 37. §. In delictis, ff. de minorib.* Nam juxta reg. juris 108. in ff. ferè in omnibus pœnalibus iudicijs, & ætati, & imprudentie succurritur, ubi *Gothofr. ait, lit. S.* ut pœna remittatur.

V. Quæritur secundò, an pater teneatur ex delicto filij impuberis? Resp. De hoc agitur in c. Refe-

Tomus V.

rente 2. h. t. ubi refertur, quòd puer quidam decem annorum, dum cum alijs pueris sagittas jaceret, alium puerum, casu fortuito, sagittâ percussit, ut mortuus fuerit. Quocirca Abbas S. Remigij à patre ipsius pueri centum solidos exigebat, secundum Terræ, vel loci illius consuetudinem, sed pater pueri occidentis, siue Rei, appellavit ad Papam Alexandrum III. qui scripsit Episcopo Hermo- nensi, quòd pueri, secundum leges, non ita seuerè puniuntur, sicut illi, qui sunt majoris ætatis, eique mandavit, ut si constiterit, prædictum puerum infra XIV. annum ætatis illud delictum commisisse, memoratum Abbatem moneat, & compellat, ut à patre dicti pueri centum solidos, propter talem consuetudinem non exigit, nec ab ipso pro tem- porali pœna requirat.

VI. Notandum primò, propter delictum filij impuberis, siue minoris XIV. annis, non debet pater puniri multâ pecuniariâ, *Gl. hic in notatis.* Nam & universim loquendo, pater non tenetur pœnam pecuniariam, ad quam condemnatus est filius, solvere ex legitima, aut alimentis filio debitis, quia pater pro filio non est conveniendus, *l. 1. C. Ne filius pro patre, &c.* nisi in quantum pater locupletior est factus ex delicto filij, *Licet 3. §. Ex furri va ff. de pecul. & quia vivente patre, legitima non potest separari à bonis patris, l. 1. §. Si impubere ff. de collat. bonor. & quamvis pater teneatur filium alere, tamen æs alienum pro eo solvere non cogitur, l. Si quis 5. §. Si mater, in fine, ff. de liber. agnoscend. Abbas hic n. 3.*

VII. Notandum secundò, Consuetudo, vel statutum imponens pro homicidio, vel similibus delictis pœnam pecuniariam tantum, est irrationabile, quia præbet occasionem, & materiam delinquendi, præsertim divitibus, nullam enim reus pertimescit culpam, quam nummis se posse redimere existimat, *c. Pauper 72. caus. 1. q. 3. Hostiens. hic V. Consuetudinem, & Abb. n. 2. Covarr. l. 2. resol. c. 9. n. 2. Clarus §. Homicidium, n. 19.* ubi ait, hanc esse veriorẽ, & magis communem sententiam. Nec obstat hoc c. in quo dum Papa mandat minorem XIV. annis non puniri pro homicidio, pœnâ centum solidorum, hoc ipso, expressè videtur, hanc consuetudinem approbare, in homicidijs commissis à maioribus. Verum in primis ex eo, quòd Papa prohibet, ne pater pro filij homicidio solvat pœnam pecuniariam 100. solidorum, juxta loci consuetudinem, non sequitur, ergo consuetudinem, ut homicidium pecuniariâ tantum pœnâ plectatur, approbat: non enim erat quæstio, an consuetudo talis valeret, sed num pater pro filio impubere pœnam loci ordinariam, hoc est, 100. solidos solvere teneatur? & responderet, quòd non, quia impuberes, non ordinariâ loci, sed extraordinariâ, eaque minore pœnâ, ob delictum afficiuntur. Deinde tum demum talis consuetudo, vel statutum non valet, quando pro homicidio tantum imponit pecuniariam pœnam: secus, si ultra corporalem pœnam, etiam pecuniariam, vel si exigatur pecunia, ante factum homicidium, non autem si post factum delictum, *Abb. hic n. 2.* vel si imponatur pœna pecuniaria, ob homicidium factum ex malitiâ, & ex proposito: secus, si imponatur ob homicidium factum casu fortuito, ut in casu cit. c. 2. tunc enim valet talis consuetudo, aut statutum, *Covarr. c. 1.*

S f 2

TITV.